İŞKUR

2019

ŞANLIURFA

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

ŞANLIURFA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

ŞANLIURFA İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Mustafa ARSLAN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, yeterli düzeyde istihdam oluşturamamak ve nitelikli işgücünün yetersiz olması, hiç şüphesiz ki günümüz işgücü piyasasının en önemli sorunlarındandır. Bu durum aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik problemler gibi alt sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla öncelikle işgücü piyasasının taleplerini detaylı bir şekilde incelemek gerekmektedir. Yerel ve ulusal düzeyde uygun istihdam politikaları oluşturmak, işgücü piyasasından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının, etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla, işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özelliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, kurum sisteminde yer alan kayıtlı işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

Yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve İŞKUR tarafından sunulan hizmetleri daha etkin hale getirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirilmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi üstlenmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü İş ve Meslek Danışmanlarına, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Erzurum İşgücü Piyasası Araştırması analiz çalışmasının ülkemiz, ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Abdullah ERİN
Şanlıurfa Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Erzurum'da ise bu kapsamda planlanan 733 işletmeden veri derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı "İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Lezgin ÖZMEN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ ii
ŞEKİLLER LİSTESİ iii
KISALTMALAR iv
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Açık İşler 4
İşe Yerleştirmeler 5
Kayıtlı İşsiz 7
Aktif İşgücü Programları 9
İşsizlik Ödeneği 14
İKİNCİ BÖLÜM 15
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 15
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 16
İşyeri Verileri 17
Mevcut İstihdam 28
AÇIK İŞLER 32
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 42
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 47
SONUÇ 53
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 2

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 7
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 11
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 12
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 13
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 13
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 17
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 23
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 26
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 27
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 29
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 30
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 31
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı 33
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 38
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 39
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 40
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 41
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 42
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 44
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 45
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 47
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 48
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 49
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 50
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 50

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)..... 6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 8
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 14
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 18
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 19
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu..... 20
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu..... 21
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı..... 22
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 23
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 24
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)..... 24
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 25
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri..... 28
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı..... 31
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 32
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi..... 34
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 36
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı..... 37
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 45
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı..... 46
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı..... 51
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 52

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
İİMEK	İl İstihdam Mesleki Eğitim Kurulu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Şanlıurfa İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 733 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 18 sektörde tam sayım yapılmıştır. Şanlıurfa ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 45 bin 446 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 37 bin 408 çalışan erkeklerden, 8 bin 38 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Şanlıurfa ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları ile Nitelik Gerektirmeyen mesleklerdir.

Şanlıurfa ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Şanlıurfa ili açık iş oranı bakımından 0,3 puanlık farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4 ile İmalat sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcıları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 451 kişilik açık iş mevcuttur. Şanlıurfa ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcıları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Hizmet Ve Satış Elemanları mesleklerdir. İl genelinde açık işlerin yüzde 63,3'ü için eğitim düzeyi önemli değil olarak talep edilmiştir.

Şanlıurfa ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Şanlıurfa ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada

Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Şanlıurfa ilinde işverenlerin yüzde 15,9'u istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Şanlıurfa ilinde ülke genelinden yüksek olup yüzde 5'dir.

Şanlıurfa ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin Yeni İstihdama Ücret Desteği olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 63,6'sı, İŞKUR'un Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 22,9'u teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını beyan ederken, yüzde 25,6'sı ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Şanlıurfa ilinde Eğitim, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri ve İmalat sektörlerinde ise işverenlerin üçte biri teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Şanlıurfa İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Şanlıurfa işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Şanlıurfa İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Şanlıurfa ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Şanlıurfa ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

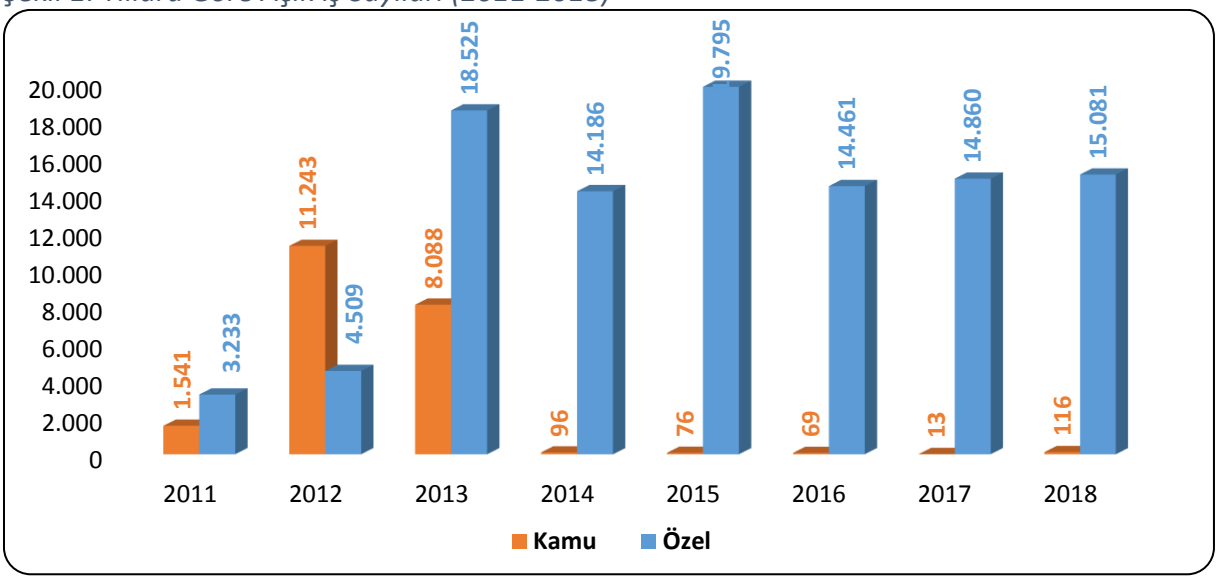

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 4 bin 774 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 15 bin 197 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2016 yılından itibaren 2018 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. Şanlıurfa ilinde imalat sektörünün faaliyetlerinin artmasıyla beraber açık işlerde belirgin bir artış gözlenmiştir. 2013 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 68,9 oranında artış

göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	4.237
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	1.975
İç Giyim Konfeksiyon Makineci	750
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	535
Beden İşçisi (Genel)	488
Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	441
Konfeksiyon İşçisi	325
Giysi Tadilatçısı	298
Çanta İmalatçısı Ve Saraciyeci	292
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	275

Kaynak: İŞKUR

Şanlıurfa ilinde 2018 yılında 15 bin 197 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 4 bin 237 açık iş ile Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 27,9'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve İç Giyim Konfeksiyon Makineci meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır. Aktif işgücü programları kapsamında eğitimler düzenlenmesiyle beraber nitelikli işgücüne olan ihtiyacın daha aza indirgenmesiyle açık iş karşılanma oranında daha yüksek seviyelere ulaşıldı .

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

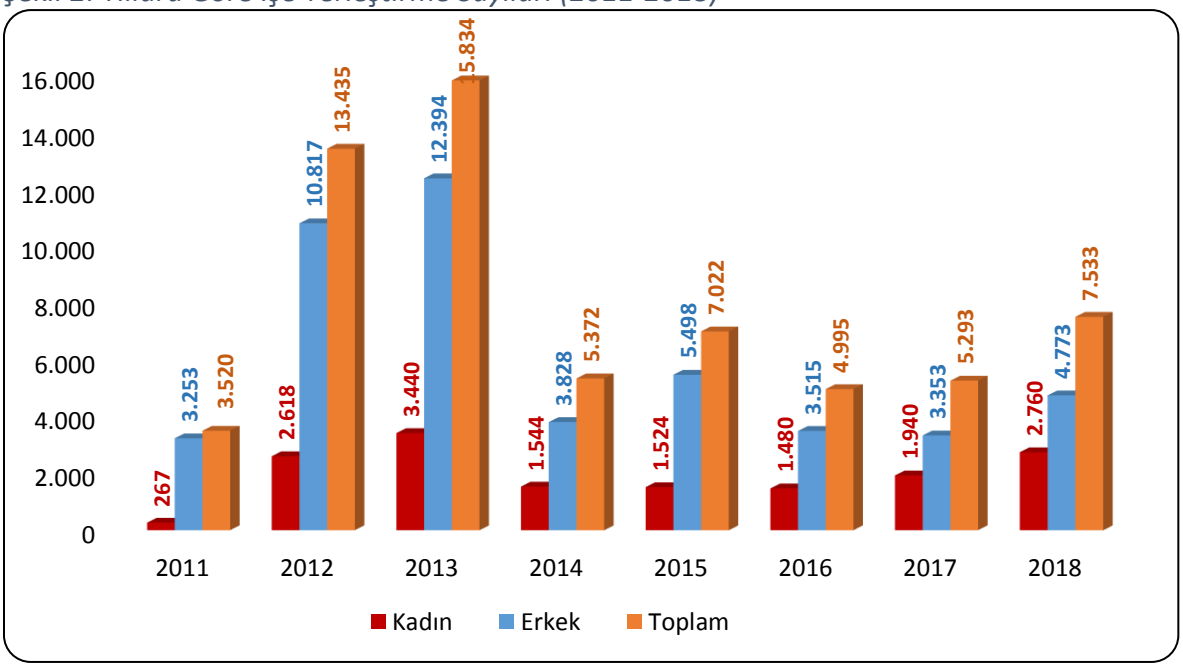

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 3 bin 520 olan Şanlıurfa ilinde işe yerleştirilenlerin 3 bin 253'si erkek, geri kalan 267 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2013 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 15 bin 834 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Şanlıurfa ilinde faaliyet gösteren çağrı merkezlerinin kapasite artırımı ile birlikte genç işe yerleştirme oranında önemli bir artış görülmektedir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 36,6'i kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiş olup, 2018 yılında 2 bin 760 kişi olmuştur. Şanlıurfa ilinde Dünya bankası projelerinin yoğun olarak düzenlenmesiyle birlikte kadın işe yerleştirme oranlarında artış görülmektedir.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	912	926	1.838
Dokuma Konfeksiyon Makineci	671	657	1.328
Veri Giriş Kontrol İşletmeni	390	175	565
İç Giyim Konfeksiyon Makineci	158	108	266
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	123	62	185
Konfeksiyon İşçisi	133	47	180
Beden İşçisi (Genel)	165	15	180
Reyon Görevlisi	122	55	177
Ayakkabı İmalatçısı	160	7	167
Büro İşçisi	101	62	163

Kaynak: İŞKUR

Şanlıurfa ilinde 1.838 kişilik işe yerleştirmeyle Müşteri Hizmetleri Görevlisi mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 24,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Veri Giriş Kontrol İşletmeni meslekleri takip etmektedir. Erkekler ve kadınlar en çok Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

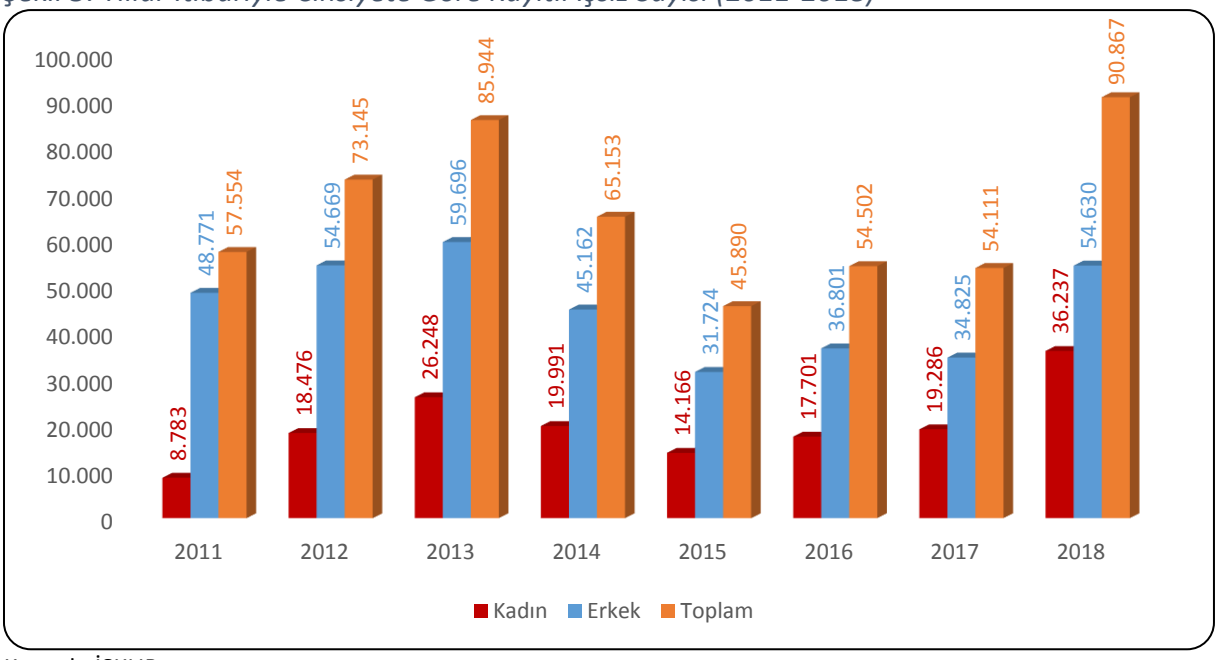

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Şanlıurfa ilinde İŞKUR'a kayıtlı 57 bin 554 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 48 bin 771'ı erkek, 8 bin 783'i ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 90 bin 867 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Kurumumuzun alanda yaptığı çalışmalar neticesinde aktif programlardan faydalanıcı sayısında %71,3'lük artış olmuştur. Bireysel görüşme hizmetlerinde faydalanıcı sayısında yüzde 253,9'luk artış olmuştur. Bunun neticesinde kuruma kayıtlı işsiz oranında yükseliş görülmektedir. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısında 2015 yılına kadar dalgalı bir seyir, 2015 yılından sonra artış görülmektedir. 2011 yılında Şanlıurfa'da 8 bin 783 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 36 bin 237'ye yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Şanlıurfa ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Şanlıurfa ilinde Kuruma kayıtlı 35 bin 837 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Şanlıurfa ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %39,43'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro İşçisi meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi, Temizlik

Görevlisi, Beden İşçisi(Temizlik), Aşçı, Sekreter gibi mesleklerin yanı sıra Büro İşçisi ve Büro Memuru(Genel) gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	86	699	1.204	1.903
2012	329	4.227	3.862	8.089
2013	282	4.020	3.635	7.655
2014	166	2.307	2.503	4.810
2015	314	3.905	3.757	7.662
2016	138	1.394	1.512	2.906
2017	160	2.347	1.587	3.934
2018	255	3.673	2.626	6.299

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları 2011 ile 2018 yılları arasına bakıldığında 2012 yılında en yüksek seviyesine ulaşmış sonrasında ise dalgalı bir seyir izlemiştir. 2018 yılında ise düzenlenen 255 mesleki eğitim kursuna 6 bin 299 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 2 bin 626'si erkek, 3 bin 673'u kadınlardan oluşmaktadır. Şanlıurfa ilinin yatırım teşviği kapsamına alınmasıyla birlikte imalat ve bilişim sektörlerinde katılımcı sayılarında önemli artış olmuştur. Bunun neticesinin İİMEK kararlarının aktif işgücü programlarına yön vermesidir.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 58,3'inin kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında

katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Aşçı	Garson (Servis Elemanı)	Aşçı
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	İç Giyim Konfeksiyon Makineci	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi
Garson (Servis Elemanı)	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Garson (Servis Elemanı)
İç Giyim Konfeksiyon Makineci	Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	İç Giyim Konfeksiyon Makineci
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu- Bluz- Elbise-Fantezi Elbise)
Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Zayıf Akım Tesisatçısı (Çağırma - Haberleşme - Güvenlik),	Sedefkâr
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı
Giysi Tadilatçısı	Giysi Tadilatçısı	Kadın Giyim Modelist Yardımcısı
Zayıf Akım Tesisatçısı (Çağırma - Haberleşme - Güvenlik),	Aşçı	Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Dokuma Konfeksiyon Makineci, Aşçı ve Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Dokuma Konfeksiyon Makineci, Aşçı ve Kat Hizmetleri elemanı/Kat Görevlisi mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Dokuma Konfeksiyon Makineci, Garson(Servis Elemanı) ile İç Giyim Konfeksiyon Makineci mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	48	42	267	309
2012	133	299	585	884
2013	318	1.096	1.119	2.215
2014	324	793	1.168	1.961
2015	555	614	1.065	1.679
2016	820	1.410	2.515	3.925
2017	837	1.826	3.343	5.169
2018	719	2.011	3.123	5.134

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2010 yılından itibaren genellikle işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 719 program düzenlenmiş olup toplam 5 bin 134 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 39,2'i kadınlardan, yüzde 60.8'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Kurumumuzun sunmuş olduğu teşvikler kapsamında İmalat ve Bilişim sektörlerinde katılımcı sayılarında artış meydana gelmiştir. Bunun diğer bir sebebi ise katılımcı günlük ücretlerinin daha yüksek olmasından dolayı daha fazla tercih edilmesidir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Büro İşçisi
Büro İşçisi	Reyon Görevlisi	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Reyon Görevlisi	Akrilik İplik Üretim İşçisi	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Büro İşçisi	Satış Danışmanı / Uzmanı
Akrilik İplik Üretim İşçisi	Ayakkabı İmalatçısı (Montaj)	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Reyon Görevlisi
Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Şanlıurfa ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Konfeksiyon İşçisi mesleklerinde düzenlenmiştir. Bu meslekler, hem kadın hem de erkek katılımcılar için ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	17	117	296	413
2012	12	160	409	569
2013	1	13	12	25
2014	10	127	187	314
2015	17	150	287	437
2016	12	81	210	291
2017	28	198	366	564
2018	35	329	375	704

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 35 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı sayısı 2017 yılına göre yüzde 25 daha fazladır. Programlara 2018 yılında 329'si kadın, 375'ü erkek olmak üzere toplam 704 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

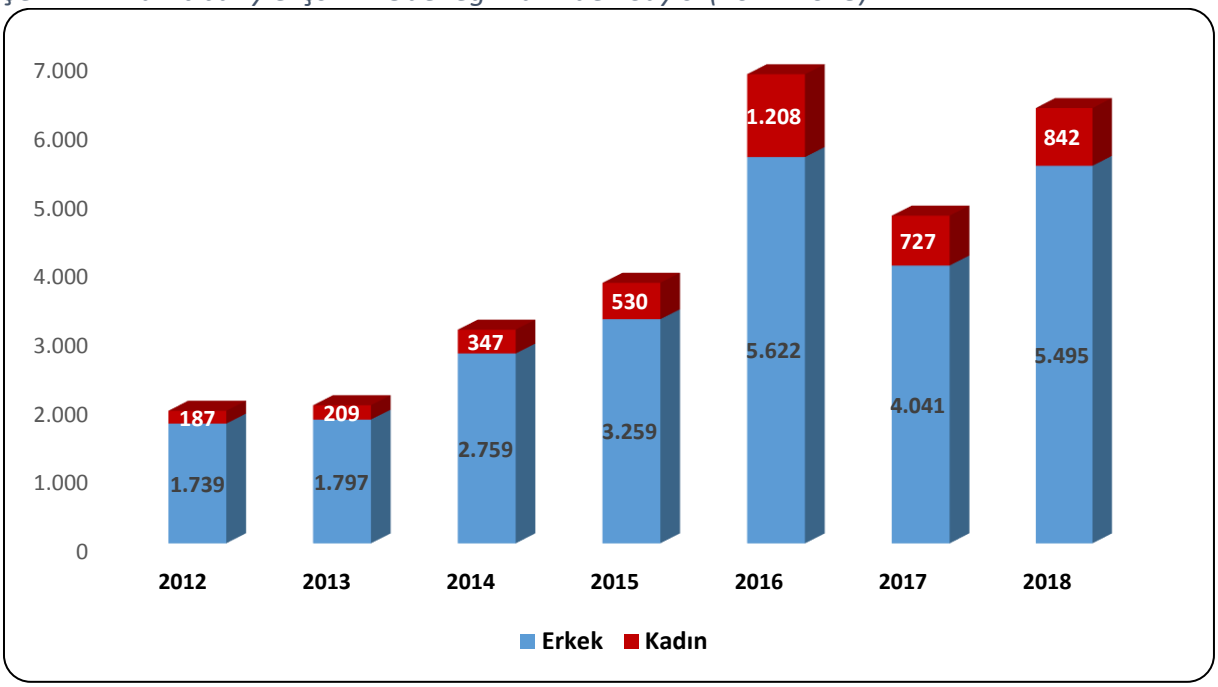

Kaynak: İŞKUR

Şanlıurfa ilinde 2018 yılında yüzde 13,3'ü kadın olmak üzere 6 bin 337 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 32,9 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Şanlıurfa ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma

kapsamında Şanlıurfa ilinde 733 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 45 bin 446 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Şanlıurfa ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Şanlıurfa ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İnşaat	156
İmalat	145
Toptan ve perakende ticaret	115
Ulaştırma ve depolama	86
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	60
Eğitim	38
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	34
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	30
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11
Diğer hizmet faaliyetleri	9
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9
Madencilik ve taş ocakçılığı	6
Gayrimenkul faaliyetleri	6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5
Bilgi ve iletişim	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	2
Genel Toplam	**733**

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Şanlıurfa ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 21,3'ü İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 13,5 seviyesindedir. Bu durumda Şanlıurfa ilinde İnşaat sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme İmalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında İnşaat sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 13,5 iken şanlıurfa ilinde İnşaat sektörünün payı yüzde 21,3 düzeyindedir. Şanlıurfa ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin

yarıdan fazlası İnşaat, İmalat ve Toptan ve Perakende Ticareti sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Teşvik programlarının etkisiyle Sgk verilerine göre ilgili dönemde 1+ işyerlerinde yüzde 3 artış olmuştur.

En az işletme ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler Temsilciliklerin Faaliyetleri sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Şanlıurfa ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

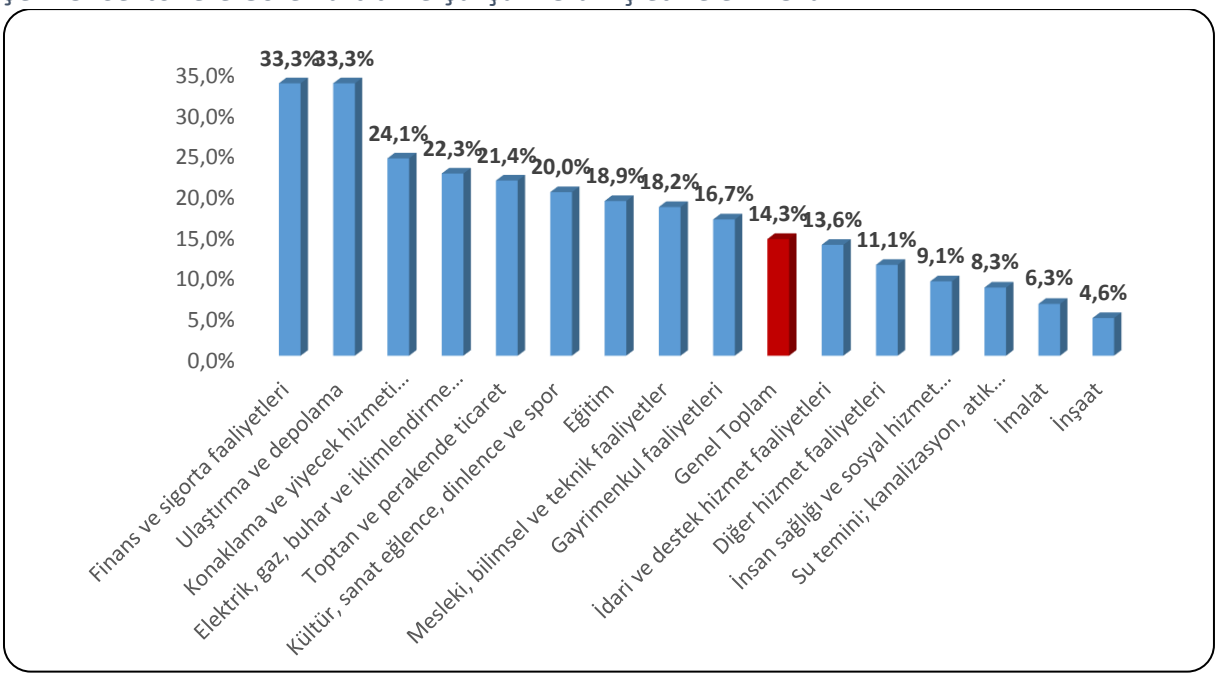

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 14,3 olarak gerçekleşmiştir. Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde yer alan işletmelerin yüzde 33,3'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından bu sektörleri Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektörü takip etmektedir. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 24,1'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır. İlimizde genç işsiz ortalaması Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına rağmen part-time çalışma yapan işverenlerin ülke ortalamasının altındadır. Bunun sebebi ilimizde part-time çalışma yapan işverenlerin az olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

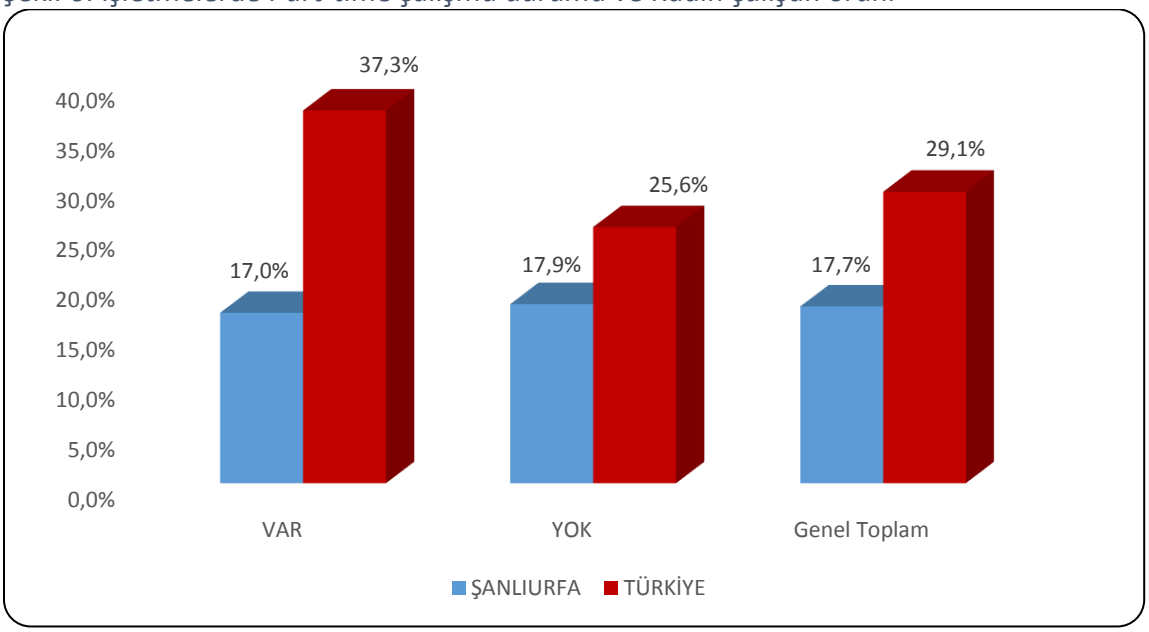

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Şanlıurfa ilinde bu oran yüzde 17.7 olarak gerçekleşmiştir. Şanlıurfa ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 17,9 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 17 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Ülke genelinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilesede Şanlıurfa ilinde bu etkinin sınırlı olduğu görülmektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

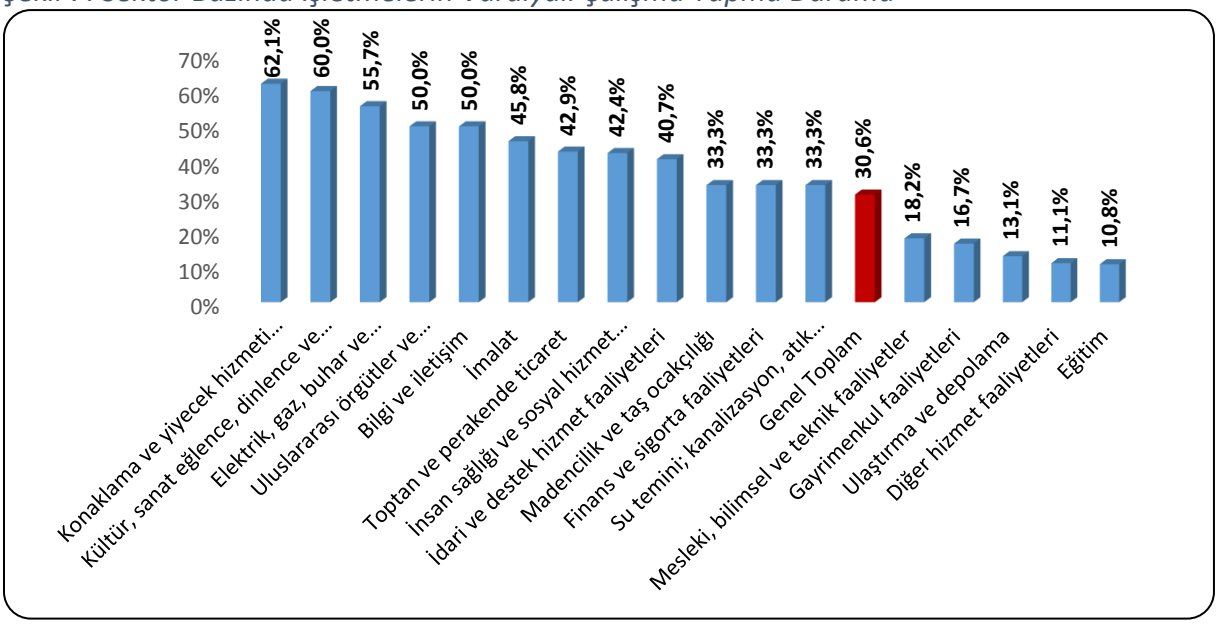

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde işletmelerin yüzde 30,6'sında vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Şanlıurfa ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri, Kültür sanat, eğlence dinlence ve spor, Bilgi ve İletişim, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. Şanlıurfa ilinde çalışan sayısı bakımından vardiyalı çalışma imalat sektöründe ön plana çıkmasıyla işgücüne daha fazla katılım sağlanmaktadır. Eğitim sektörü ise yüzde 10,8 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

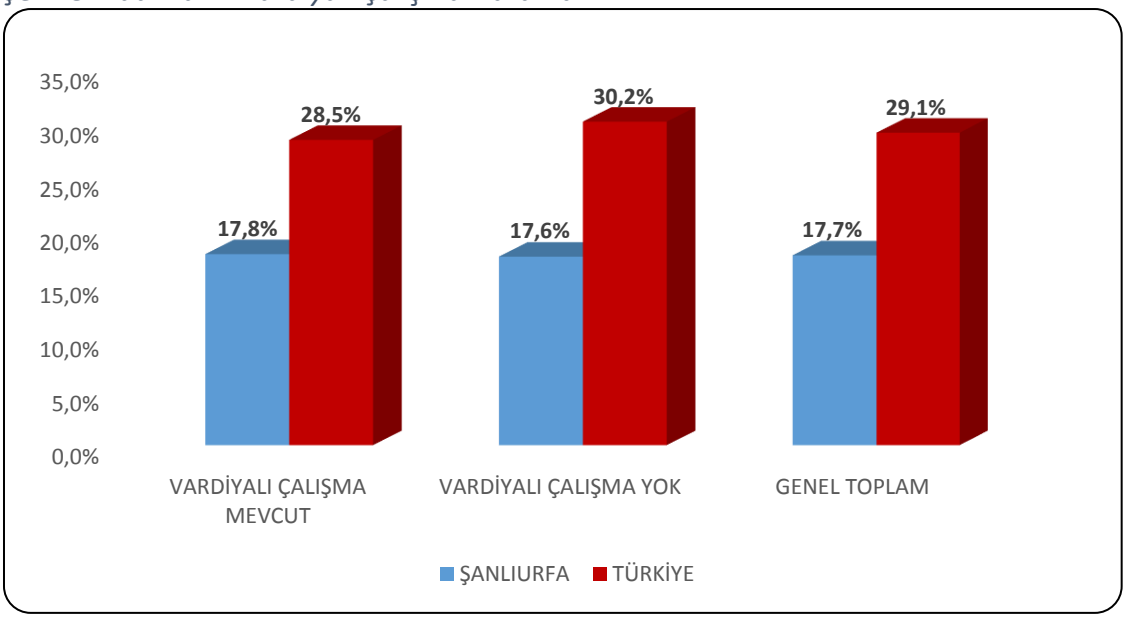

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilimin aksine yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Şanlıurfa ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 17,8'ü kadın, yüzde 82,2'sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 17,6'ya düşmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Şanlıurfa ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 17.7'sinin kadınlardan oluşmasıdır. Türkiye ortalamasında ise her 10 çalışandan 3'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Şanlıurfa ilinde aksi yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

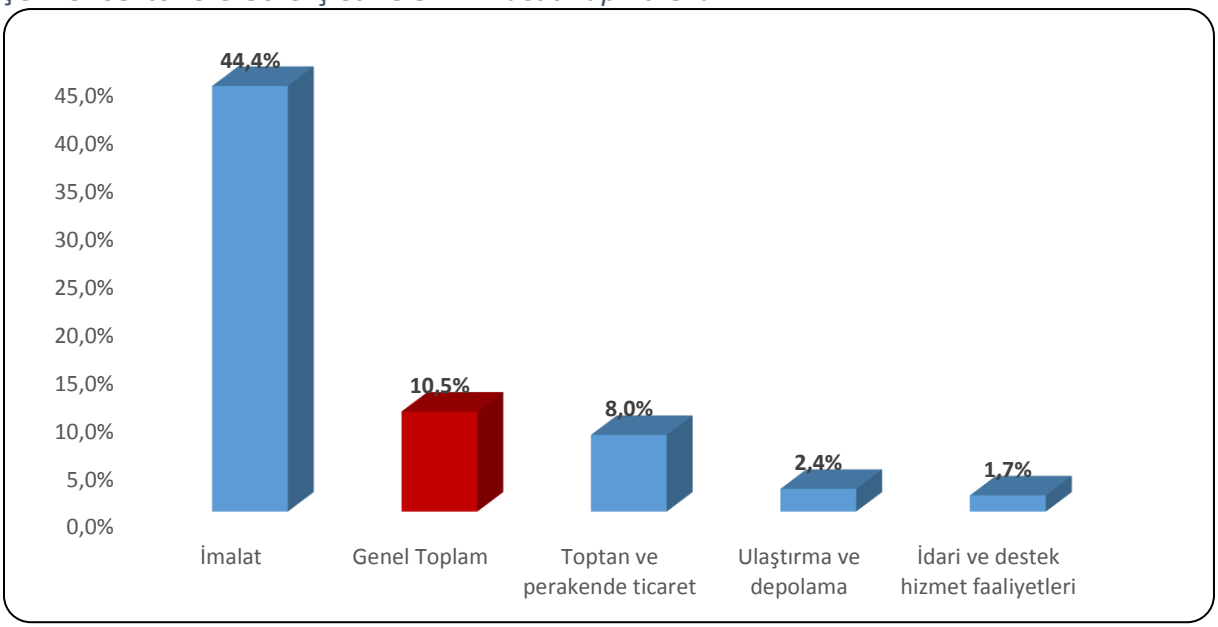

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilindeki işletmelerin yüzde 10,5'inde ihracat yapılmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 44,4'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise Toptan ve Perakende Ticareti sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında Ulaştırma ve depolama de ihracat yapan işletme oranı anlamında Şanlıurfa ili ortalamasına göre daha düşük seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından imalat sektörünün payı yüzde 19.9 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Şanlıurfa ilinde işletmelerin yüzde 14,1'i e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	86,0%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	8,0%
Finansman yetersizliği	6,5%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	5,5%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	4,6%

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise E-ticaretin güvensiz bir mecra olması gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

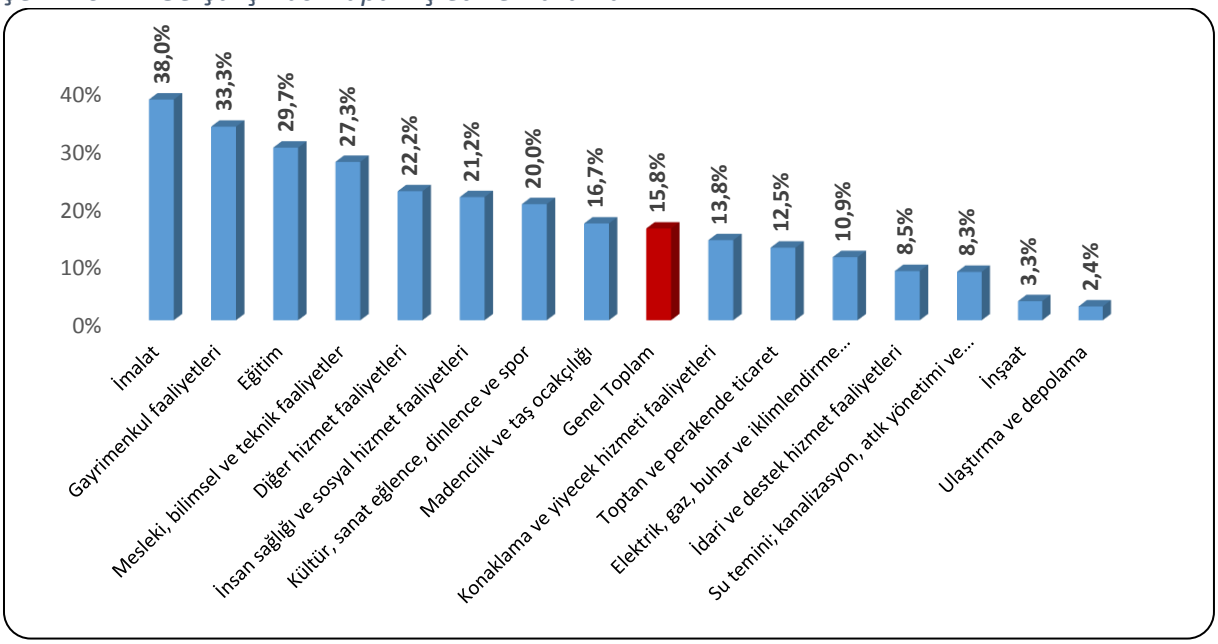

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde 18 sektörden 15 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 15,8 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 38'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörü yüzde 33,3 ile Gayrimenkul Faaliyetler sektörü ve yüzde 29,7 ile Eğitim sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Şanlurfa ilinde en fazla işletme İnşaat sektöründe olmasına

rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 3,3 ile il ortalamasının altında yer almaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

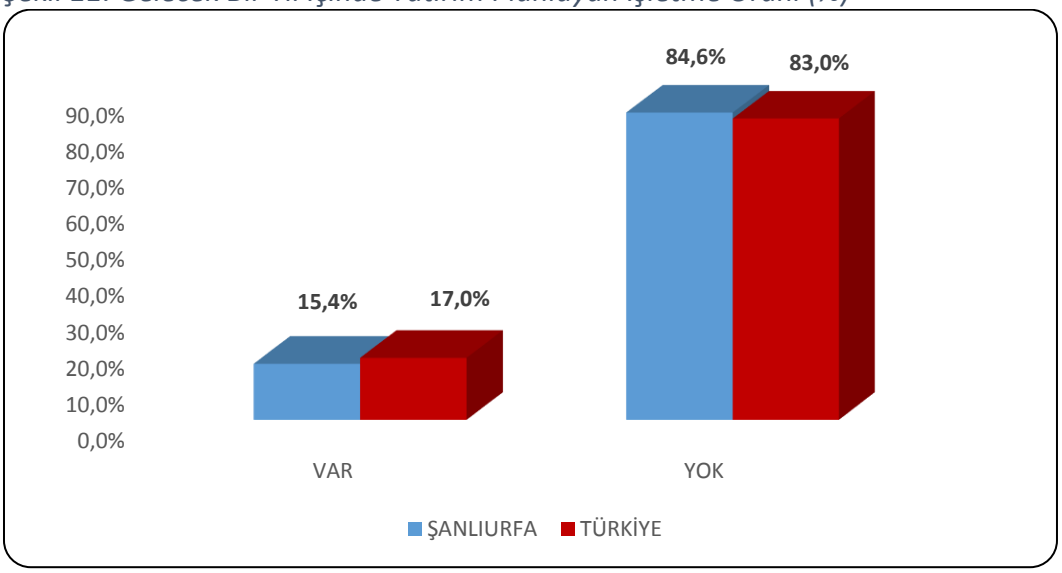

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 15,4'si gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

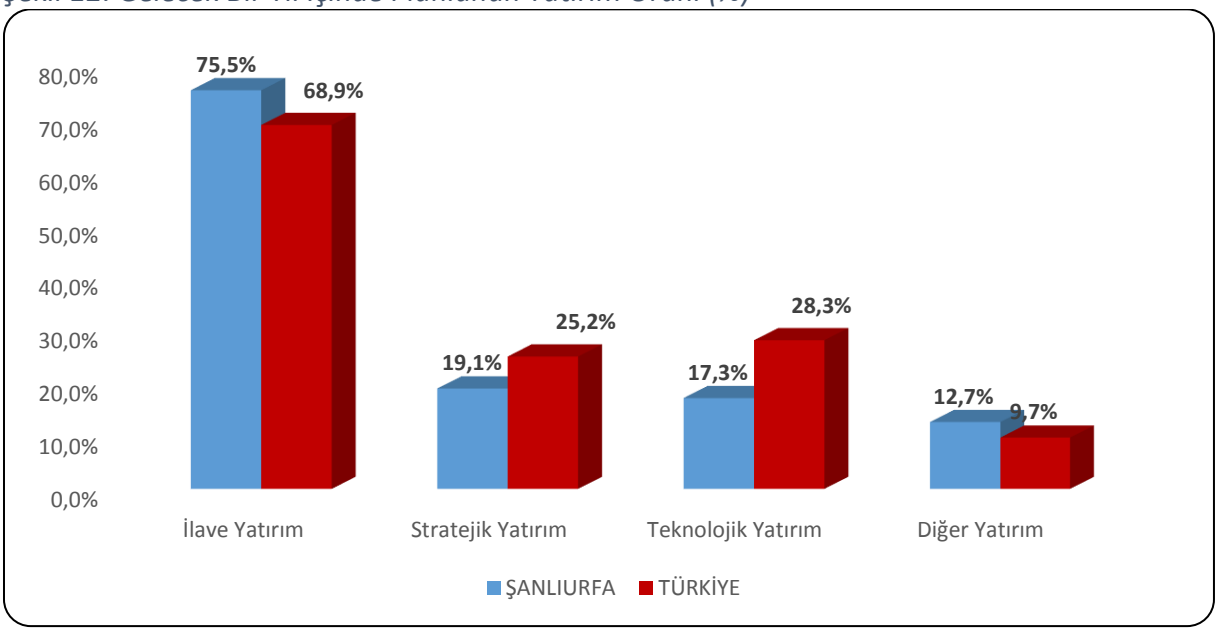

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Şanlıurfa ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde

75,5'ü ilave yatırım, yüzde 19,1'i stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

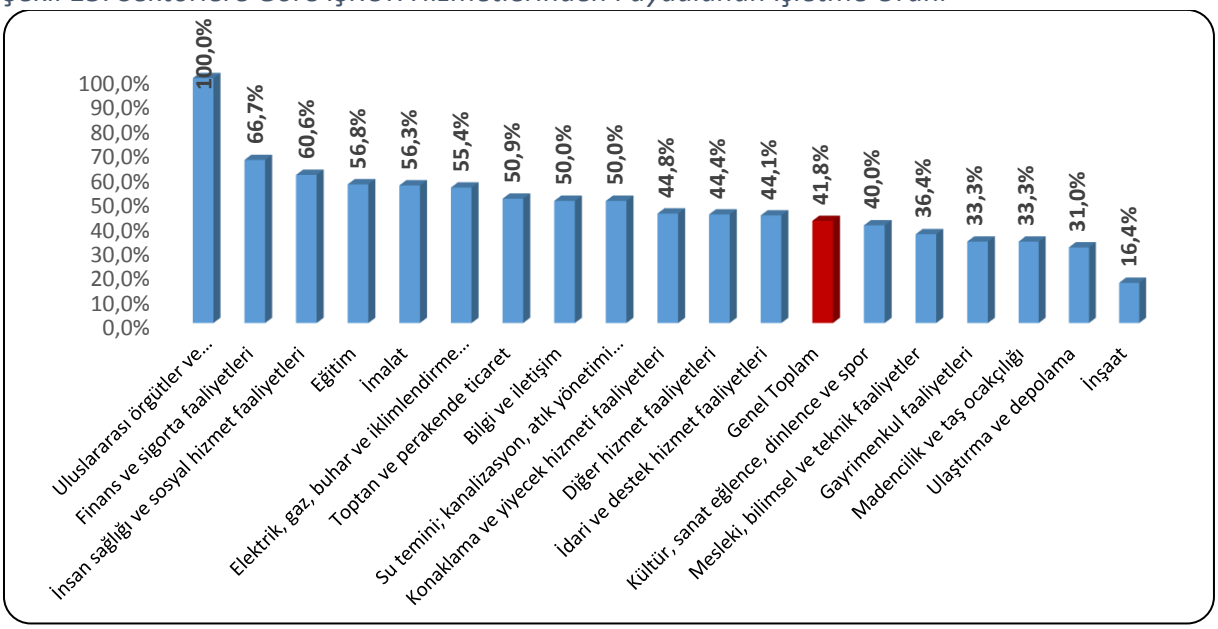

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Şanlıurfa ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 41,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Şanlıurfa ili için Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

Şanlıurfa ilinde Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 41,8'in altında yüzde 16,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İmalat	7,5%	60,0%	62,5%	70,0%	1,3%	20,0%	18,7%
Toptan ve perakende ticaret	1,8%	52,6%	68,4%	54,4%	0,0%	3,5%	21,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	73,1%	50,0%	61,5%	0,0%	0,0%	19,2%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	50,0%	42,3%	50,0%	0,0%	0,0%	11,5%
İnşaat	0,0%	76,0%	44,0%	32,0%	0,0%	0,0%	28,0%
Eğitim	0,0%	38,1%	52,4%	57,1%	0,0%	0,0%	4,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	65,0%	30,0%	65,0%	0,0%	0,0%	10,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	61,5%	69,2%	53,8%	0,0%	0,0%	15,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	83,3%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	79,9%	59,8%	20,1%	0,0%	0,0%	59,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	50,0%	50,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	100,0%	25,0%	50,0%	0,0%	0,0%	25,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0,0%	50,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**2,3%**	**59,9%**	**54,2%**	**55,2%**	**0,3%**	**6,0%**	**19,1%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 59,9'u İŞKUR'dan Danışmanlık ve Yönlendirme Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin 55,2'si İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden yararlanırken yüzde 54,2'si ise Eleman talebi kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Şanlıurfa ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İnşaat sektöründe işverenlerin yüzde 76'sı İŞKUR'dan Danışmanlık ve Yönlendirme talebinde bulunmuş, yüzde 44'ü Elemanı talebi hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 32'si ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir

yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

İŞKUR'un sunmuş olduğu çalışanlara yönelik eğitim hizmetlerinden İmalat sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 7,5'i faydalanmıştır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Desteklenmesi istenen alanlar	İşletme oranı
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	63,6%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	57,6%
İşbaşı Eğitim Programı	39,6%
İşe Uygun Eleman Temini	37,2%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	10,2%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	5,2%

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 63,6'sı yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise İşbaşı eğitim programı desteği seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

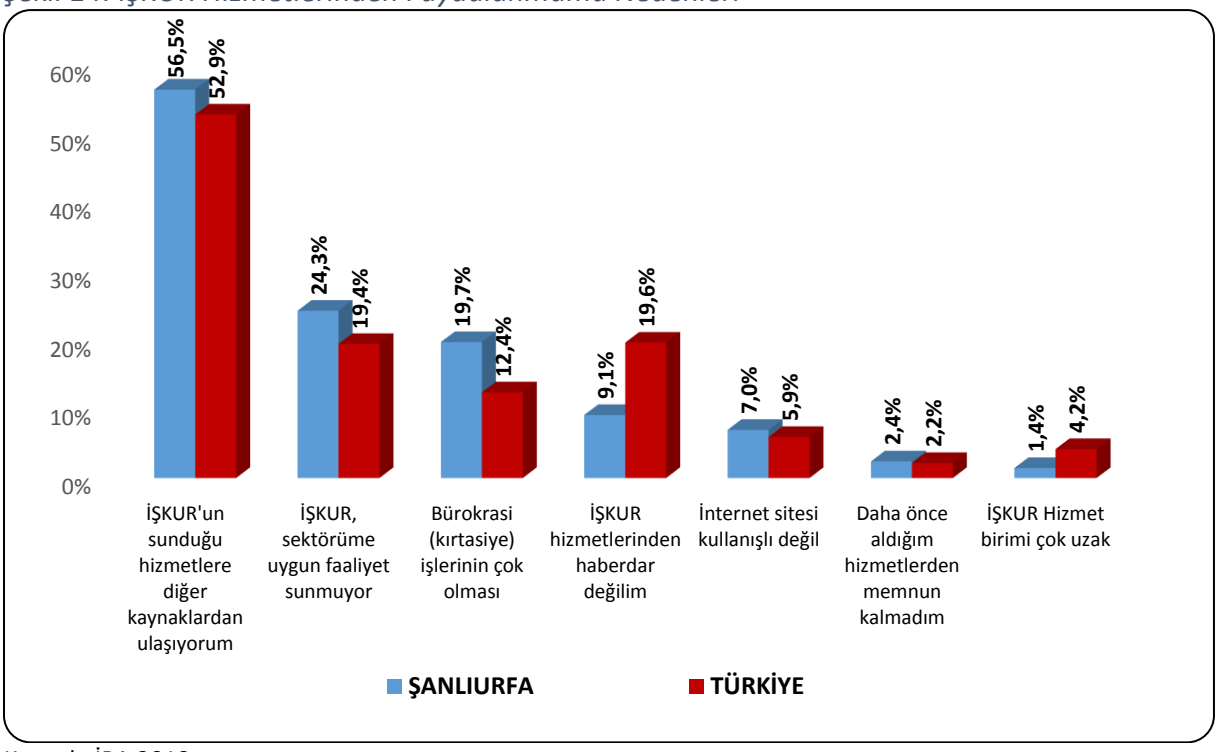

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 56,5 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 24,3 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 19,7 ile Bürokrasi(Kırtasiye) işlerinin çok olması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Şanlıurfa ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyorum diye işverenlerin oranı Şanlıurfa iline göre daha yüksek seviyededir. Şanlıurfa ilinde ise Bürokrasi(kırtasiye) işlerinin çok olmasından ötürü İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

Şanlıurfa ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Şanlıurfa ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 45 bin 446 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 37 bin 408 erkek çalışan ve 8 bin 38 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	2.563	9.261	11.824
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.738	5.824	7.562
Toptan ve perakende ticaret	1.055	4.973	6.028
Ulaştırma ve depolama	278	4.998	5.276
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	235	3.455	3.690
İnşaat	90	2.399	2.489
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	931	1.092	2.024
Eğitim	691	1.199	1.890
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	115	1.112	1.227
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	68	885	953
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	13	662	675
Bilgi ve iletişim	8	498	506
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	15	295	310
Diğer hizmet faaliyetleri	71	217	288
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	207	210
Gayrimenkul faaliyetleri	57	128	185
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	73	109	181
Finans ve sigorta faaliyetleri	34	92	126
Genel Toplam	**8.038**	**37.408**	**45.446**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Şanlıurfa ilinde çalışanların önemli bir kısmı İmalat ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 42,7'ü bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 31,9'u İmalat sektöründe çalışmaktadır. Şanlıurfa ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe çalışanların yüzde 46'sını kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.795	10.792	12.586
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	958	8.432	9.390
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.836	2.949	4.786
Hizmet Ve Satış Elemanları	881	3.809	4.690
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	453	4.205	4.658
Profesyonel Meslek Mensupları	1.370	2.411	3.781
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	582	2.968	3.550
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	67	1.202	1.268
Yöneticiler	96	641	737
Genel Toplam	**8.038**	**37.408**	**45.446**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarıdır. Toplam çalışanlar içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları elemanlarının oranı yüzde 27,7 seviyesindedir. Şanlıurfa ilindeki kadın çalışanların yüzde 22,3'ü; erkek çalışanları ise yüzde 28,8'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 20,7'si bu meslek grubunda istihdam edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 10,5 oran ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu yer almaktadır.

Şanlıurfa ilinde Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarıdır.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Servis Şoförü (Okul)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Servis Şoförü (Okul)
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Temizlik Görevlisi
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Temizlik Görevlisi	Ayakkabı İmalatçısı
Temizlik Görevlisi	Hemşire	Şoför (Yolcu Tasıma)
Ayakkabı İmalatçısı	Müşteri Temsilcisi	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Şoför (Yolcu Tasıma)	Büro İşçisi	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Elektrik Teknikeri	Kılgı Islım Destek Elemanı	Elektrik Teknikeri
Büro İşçisi	Makineci (Dikiş)	Su Kanalı işçisi
Su Kanalı işçisi	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Büro işçisi

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Şanlıurfa ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Servis Şoförü(Okul), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Beden İşçisi(Genel) meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Müsteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Satış Danışmanı/Uzmanı; Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Servis Şoförü(Okul), Beden İşçisi (Genel), ve Temizlik Görevlisi meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

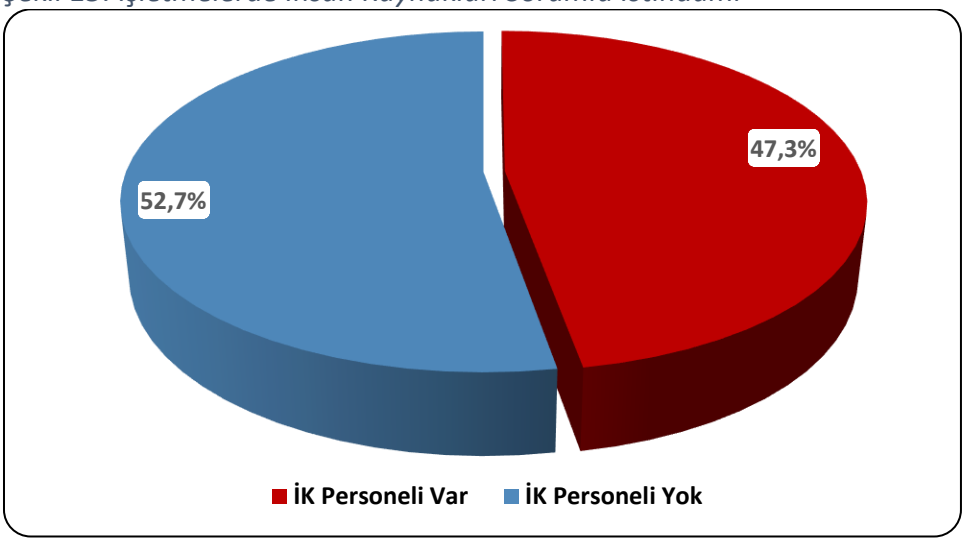

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Şanlıurfa ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yüzde 47,3'ünde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. İnşaat sektöründe bu oran

yüzde 21,7 İmalat sektöründe yüzde 64,1 ve Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosiklerinin Onarımı sektöründe ise yüzde 54,5 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

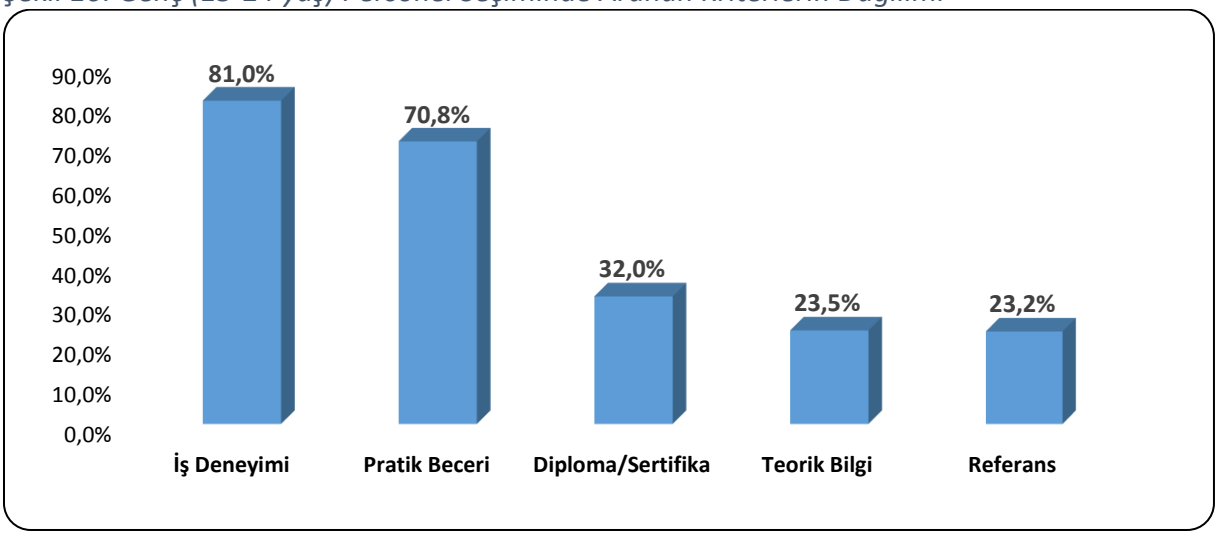

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 81'i İş deneyimi, yüzde 70,8'i Pratik beceri ve yüzde 32'si ise Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı	Açık İşi Olan İşletme Sayısı
İmalat	496	4,0%	14,1%	20
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	170	2,2%	6,8%	4
Toptan ve perakende ticaret	40	0,7%	8,9%	10
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	39	3,1%	22,0%	2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22	0,6%	20,7%	6
Eğitim	17	0,9%	10,8%	4
Ulaştırma ve depolama	11	0,2%	4,8%	4
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	0,6%	18,2%	6
İnşaat	6	0,2%	1,3%	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	0,3%	8,3%	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	0,8%	33,3%	1
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	0,5%	16,7%	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	0,0%	0
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0,0%	0,0%	0
Bilgi ve iletişim	0	0,0%	0,0%	0
Genel Toplam	**817**	**1,8%**	**8,5%**	**62**

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 62 işletmede 817 açık iş tespit edilmiştir. Şanlıurfa ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İmalat sektörüdür. İmalat sektörü Şanlıurfa ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı bakımında ikinci sırada olan sektördür. Toplam 817 kişilik açık işin yüzde 60'ına tekabül eden 496 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin en fazla olduğu diğer sektörler ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Toptan ve perakende ticareti ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere Şanlıurfa ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Şanlıurfa ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Şanlıurfa ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Şanlıurfa ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 8,5'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

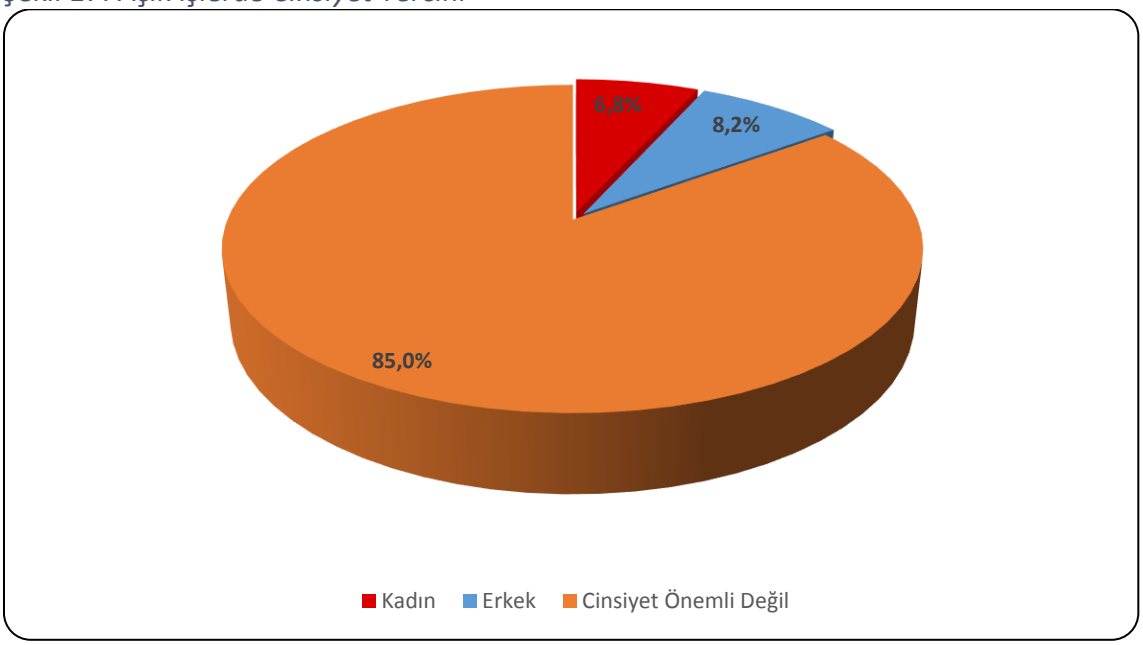

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Şanlıurfa ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Şanlıurfa ilinde işverenler açık işlerin yüzde 85'inde cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Şanlıurfa ilinde yüzde 6,8 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Şanlıurfa ilinde ise işverenlerin yüzde 8,2'si mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

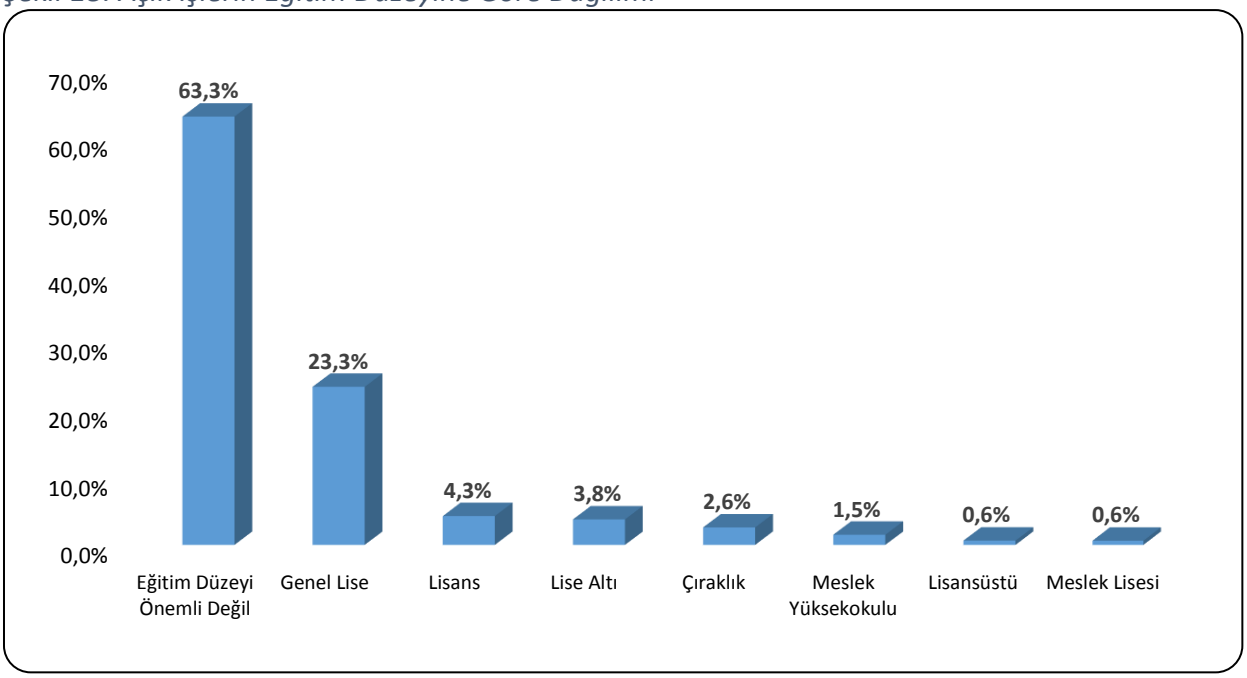

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Şanlıurfa ilindeki açık işlerin yüzde 63,3'sinde işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 23,3'sinde ise Genel lise mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

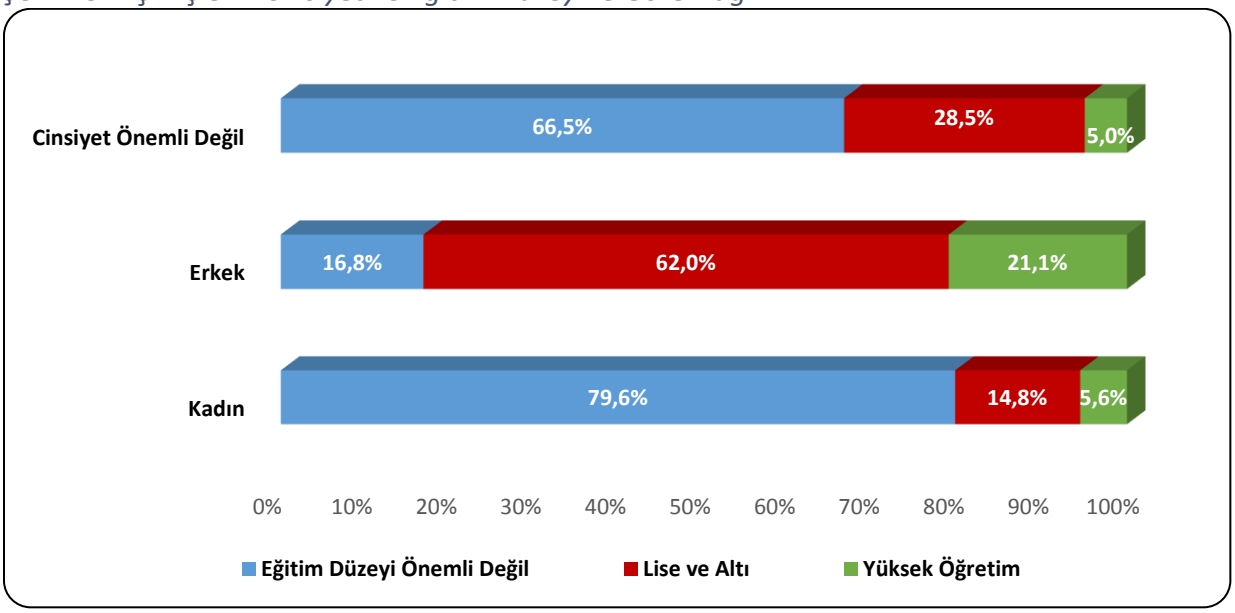

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 28,5 oranında lise ve altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 5 oranında yüksek öğretim seviyesi talep

edilirken ve yüzde 66,5 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 16,8 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 79,6 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Kadınların tercih edildiği açık işler için eğitim düzeyi önemli değil talebi olan işverenler yoğunluktadır.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

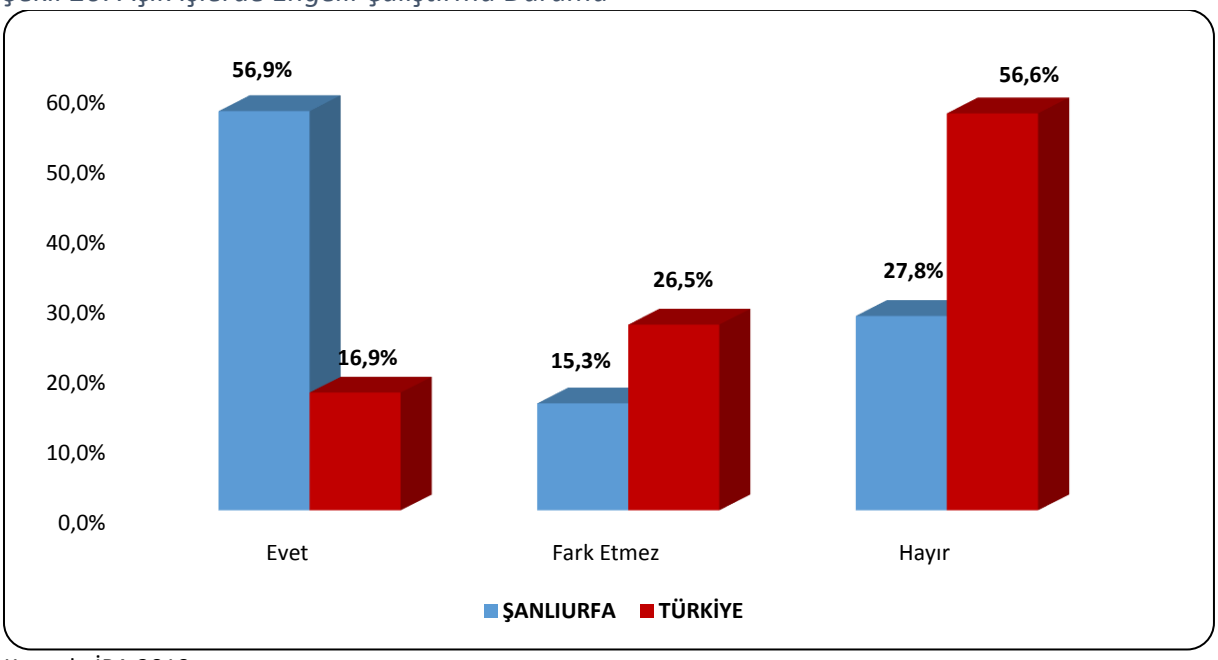

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Şanlıurfa ilinde mevcut açık işlerin yüzde 56,9'unda işverenler engelli tercih edeceklerini belirtmiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 15,3 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 72,2'sinde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Şanlıurfa ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin çok yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

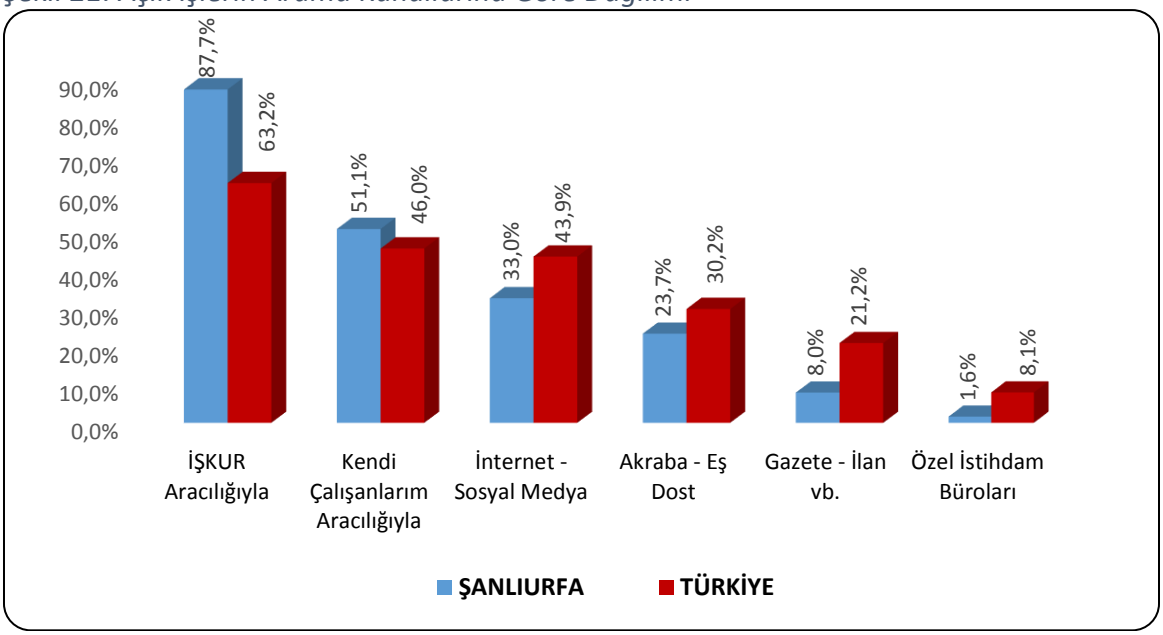

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Şanlıurfa ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Şanlıurfa ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 87,7 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Şanlıurfa ilinde ikinci sırada yüzde 51,1 ile Kendi Çalışanlarım aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 33 ile Kendi İnternet-Sosyal Medya aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	2	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	3	2
Takım Çalışması	2	4	2	3
Bilgisayar Kullanımı	7	7	4	4
İletişim ve İfade Yeteneği	5	7	5	5
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	8	5	6	6
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	3	7	7
Analitik Düşünebilme	6	-	8	8
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	8	6	-	9
Yabancı Dil	6	-	-	10

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği açık işler için üçüncü sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi aranmasına rağmen, cinsiyetin önemli olmadığı veya erkeklerin tercih edildiği açık işlerde işverenler tarafından en çok aranan beceridir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi aranmaktadır. Şanlıurfa ilinde, yenilikçi düşünce yeteneği ve yabancı dil becerileri araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından en az aranmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	451	3,5%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	177	3,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	46	1,0%
Sanatkârlar Ve İlgili İslerde Çalışanlar	42	0,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	35	0,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	33	0,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	28	0,8%
Yöneticiler	3	0,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	0,2%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Genel Toplam	**817**	**1,8%**

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 55,2'dir. İkinci sırada ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Şanlıurfa ili için tespit edilen yüzde 1,8'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 3,6 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesıs Ve Makıne Operatörlerı Ve Montajcılar	25,7%	0,0%	6,8%	97,3%	52,0%	0,0%
Büro Hızmetlerınde Çalısan Elemanlar	2,9%	34,7%	98,3%	93,1%	60,1%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	37,8%	0,0%	6,7%	71,1%	57,8%	0,0%
Sanatkârlar Ve Ilgılı Islerde Çalısanlar	50,1%	2,4%	47,5%	52,5%	50,1%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	70,6%	5,9%	0,0%	55,9%	26,5%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	15,7%	3,1%	52,9%	59,6%	28,2%	40,8%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	14,9%	0,0%	77,7%	59,6%	37,2%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**23,7%**	**8,0%**	**33,0%**	**87,7%**	**51,1%**	**1,6%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Büro hizmetlerinde Çalışan Elemanları olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin çoğunluğu İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Çoğunlukla meslek gruplarına ait açık işler için İŞKUR arama kanalı olarak işverenler için ilk sırada tercih edilmiştir.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Dokuma Konfeksiyon Makineci	-	3	-	5	-	-	4	2	-	1
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	1	3	5	4	-	2	-	-	-	-
Müşteri Temsilcisi	2	-	5	1	-	4	-	3	-	-
Model Makineci (Dokuma Hazır Gıdım Ve Ev Tekstili)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-
Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	-	2	-	-	-	-	3	-	-	1
Kalite Kontrol Sorumlusu	-	3	-	2	-	-	-	1	-	4
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	3	-	-	-	-	4	-	1	-	2
Reyon Görevlisi	-	2	-	-	-	-	1	-	-	3
Diğer Elektrikli Eşya Montajcıları Ve Ilgılı Elektrik İşçileri	-	2	-	-	3	-	-	-	-	1

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Şanlıurfa ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Dokuma Konfeksiyon Makineci, mesleğinde aranan becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleğinde ise Bilgisayar Kullanımı becerisi ön plana çıkmaktadır.

Model Makineci(Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili, Kalite Kontrol Sorumlusu ve Akaryakıt Satış Elemanı(Pompacı) mesleklerinde Takım Çalışması Becerisi ilk sırada aranmaktadır. Reyon Görevlisi mesleği için ilk sırada Sorun çözme ve İnsiyatif Alabilme, Müşteri Temsilcisi için ise ilk sırada aranan beceri İletişim ve İfade Yeteneğidir.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Diğer Elektrikli Eşya Montajcıları Ve Ilgılı Elektrik Isıları	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Yemek Dağıtım Elemanı (Kepçeci)	Elektrikçi (Genel)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Temizlik Görevlisi	Servis Komisi	Müşteri Temsilcisi	Müşteri Temsilcisi
İngilizce Öğretmeni	Elektrik Teknikeri	Model Makineci (Dokuma Hazır Gıdım Ve Ev Tekstili)	Model Makineci (Dokuma Hazır Gıdım Ve Ev Tekstili)
Beden Isçısı (Temizlik)	Elektrik Teknisyeni	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)
Halkla İlişkiler Görevlisi	Elektrik-Elektronik Mühendisi	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı	Erkek Üst Giysileri Dikim Elemanı
Çocuk Gelişimi Meslek Elemanı	Garson (Servis Elemanı)	Kalite Kontrol Sorumlusu	Kalite Kontrol Sorumlusu
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Sekreter	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi
Ön Muhasebeci	Aşçı	Paketleme Isçısı	Diğer Elektrikli Eşya Montajcıları Ve Ilgılı Elektrik İsçileri

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Dokuma Konfeksiyon Makineci, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Dokuma Konfeksiyon Makineci, Yemek Dağıtım Elemanı(Kepçeci) ve Temizlik Görevlisi meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Diğer Elektrikli Eşya Montajcıları Ve İlgili Elektrık işçileri Elektrikçi (Genel) ve Servis Komisi; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde Dokuma Konfeksiyon Makineci, Müsteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı Müşteri Temsilcisi meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Şanlıurfa ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön

vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Şanlıurfa ilinde ise 20+ istihdamlı 87 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Şanlıurfa ilindeki işletmelerin yüzde 11,9'u son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şanlıurfa ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Gayrimenkul Faaliyetler, Su Temini;Kanalizasyon , atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri , Madencilik ve Taş ocakçılığı faaliyetleri ve Bilgi ve İletişim Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İmalat ve Toptan ve perakende sektörleridir.

İnşaat sektörü gibi Şanlıurfa ilinde işletme sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının nispeten düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	217
İmalat	191
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	38
İnşaat	38
Toptan ve perakende ticaret	33
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	28
Eğitim	17
Diğer hizmet faaliyetleri	10
Ulaştırma ve depolama	6
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	5
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0
Madencilik ve taş ocakçılığı	0
Bilgi ve iletişim	0
Genel Toplam	**594**

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde 594 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü ön plana çıkmaktadır. Şanlıurfa ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 36,6'sı bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, İmalat sektörü de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektördür.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

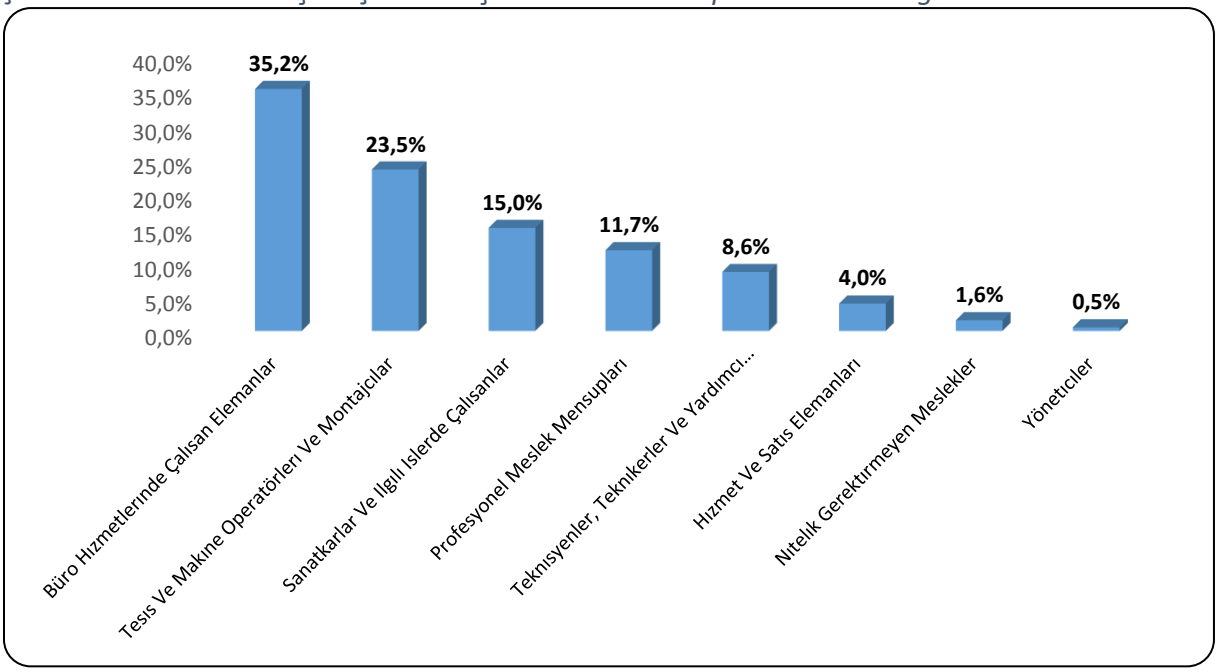

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 209 kişi ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 35,2'si bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	149
Dokuma Konfeksiyon Makineci	77
Müşteri Temsilcisi	51
Model Makineci (Dokuma Hazır Gıdım Ve Ev Tekstili)	26
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	18
Metal Şekillendirici (Elle)	15
Otobüs Muavini	14
Kalite Kontrol Sorumlusu	12
Elektrikçi (Genel)	12
Yazılım Mühendisi	10
Diğer	209
Toplam	**594**

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 149 kişi ile Müşteri Hizmetleri Görevlisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 77 kişi ile Dokuma Konfeksiyon Makineci ve 51 kişi ile Müşteri Temsilcisi meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleklerin yine ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Şanlıurfa ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Dokuma Konfeksiyon Makineci gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

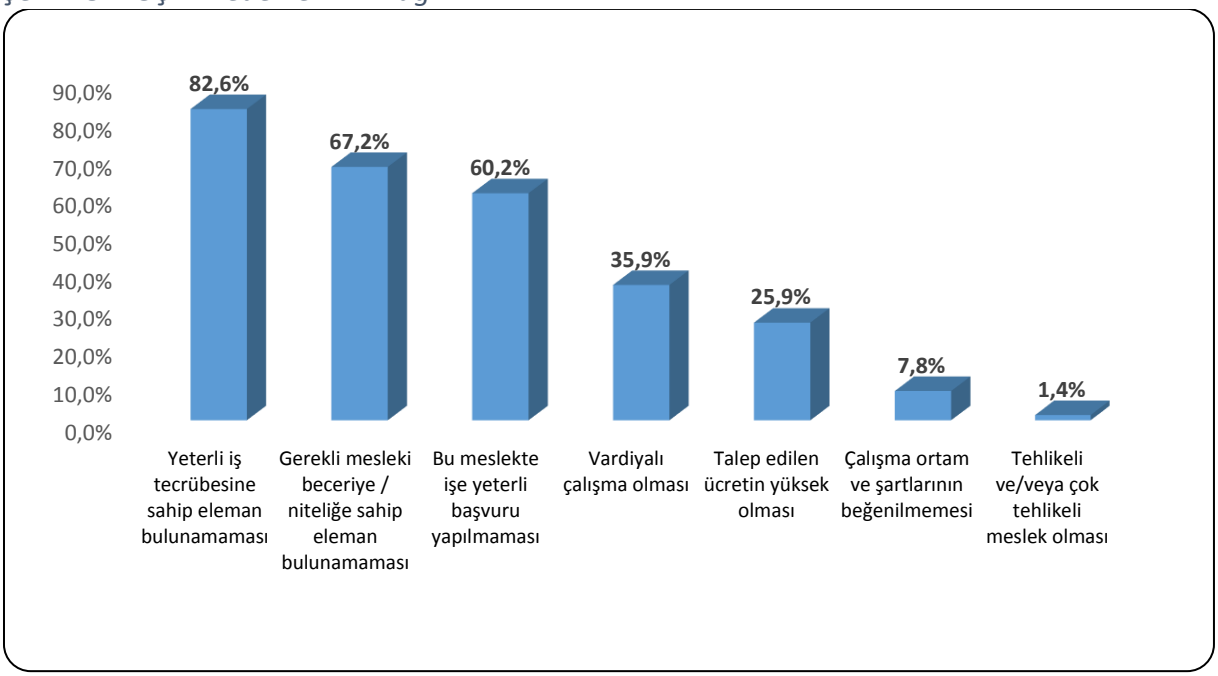

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına

bakıldığında ise ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman	Çalışma ortam ve şartlarının	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	100,0%	31,0%	100,0%	0,0%	31,0%	100,0%	0,0%
Dokuma Konfeksiyon Makineci	60,0%	93,3%	80,0%	6,7%	26,7%	0,0%	0,0%
Müşteri Temsilcisi	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Model Makineci (Dokuma Hazır Gıdım Ve Ev Tekstili)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	100,0%	44,4%	33,3%	16,7%	16,7%	0,0%	16,7%
Metal Şekillendirici (Elle)	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Otobüs Muavini	71,4%	71,4%	71,4%	100,0%	71,4%	28,6%	0,0%
Kalite Kontrol Sorumlusu	16,7%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrikçi (Genel)	58,9%	100,0%	41,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Yazılım Mühendisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Model Makineci(Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili), Metal Şekillendirici(Elle), Kalite Kontrol Sorumlusu, elektrikçi(Genel) ve Yazılım Mühendisi gibi mesleklerde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamması belirtilmiştir. Vardiyalı çalışma olması ise ilk on meslekler arasında Müşteri Hizmetleri Görevlisi/asistanı, Müşteri Temsilcisi ve Otobüs muavini meslekleri için TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Şanlıurfa ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Şanlıurfa ilinde işletmelerin yüzde 15,9'u istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Şanlıurfa ilinde ise yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İnşaat	5,9%	6,6%	17,8%	69,7%
İmalat	33,1%	2,8%	12,7%	51,4%
Toptan ve perakende ticaret	14,3%	8,9%	16,1%	60,7%
Ulaştırma ve depolama	11,9%	6,0%	6,0%	76,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15,3%	1,7%	16,9%	66,1%
Eğitim	18,9%	5,4%	18,9%	56,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12,1%	0,0%	27,3%	60,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	20,7%	0,0%	24,1%	55,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	16,7%	16,7%	66,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,1%	0,0%	9,1%	81,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	11,1%	22,2%	22,2%	44,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	11,1%	0,0%	0,0%	88,9%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	16,7%	0,0%	33,3%	50,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	20,0%	0,0%	40,0%	40,0%
Bilgi ve iletişim	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**15,9%**	**5,0%**	**15,5%**	**63,5%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla İmalat, Bligi ve İletişim, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise diğer hizmet faaliyetleri ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüdür. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerindeki işletmelerin yaklaşık üçte biri istihdamın değişmeyeceğini beyan etmektedir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Finans ve sigorta faaliyetleri ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektöründeki işletmelerin tamamı ise istihdam değişimine ilişkin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
İmalat	2.098	17,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	455	6,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	8	4,4%
İnşaat	86	3,5%
Eğitim	57	3,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	8	2,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25	2,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	68	1,8%
Toptan ve perakende ticaret	96	1,6%
Ulaştırma ve depolama	83	1,6%
Bilgi ve iletişim	4	0,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12	0,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	0,3%
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	-5	-1,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-17	-2,6%
Genel Toplam	**2.981**	**6,6%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Şanlıurfa ilinde ise bu oran yüzde 6,6 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 2 bin 98 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 17,7 ile yine İmalat sektöründe beklenmektedir.

Şanlıurfa ilinde istihdam azalışı beklenen sektörler ise Diğer Hizmet Faaliyetleri ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.857	14,8%
Büro Hızmetlerınde Çalısan Elemanlar	360	7,5%
Sanatkârlar Ve İlgili Islerde Çalısanlar	339	7,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	82	2,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	75	2,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	96	2,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	172	1,8%
Yöneticiler	5	0,7%
Silahlı Kuvvetlerle Ilgılı Meslekler	0	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	-5	-0,4%
Genel Toplam	**2.981**	**6,6%**

Kaynak: İPA 2019

Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları ve Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler grupları hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 1.857 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar çalışanlardır. Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda net istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Reyon Görevlisi
İç Giyim Konfeksiyon Makineci	Beden Isçısı (İnşaat)
Makineci (Dikiş)	Minibüs Şoförü
Beden Isçısı (Genel)	Temizlik Görevlisi
Model Makineci (Yuvarlak Örme Hazır Gıdım Ve Ev Tekstili)	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)
Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	Zirai Sulamacı
Güvenlik Görevlisi	Büro Isçısı
Kalite Kontrol Sorumlusu	Duvarcı

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve İç Giyim Konfeksiyon Makineci olup, ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Reyon Görevlisi ve Beden İşçisi (İnşaat) olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Güvenlik görevlisi(silahsız) mesleği istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer almaktadır. Şanlıurfa ili için İmalat sektörü ile ilgili mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Şanlıurfa ili için ilk sıradaki meslekler arasında aynı meslek bulunmaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

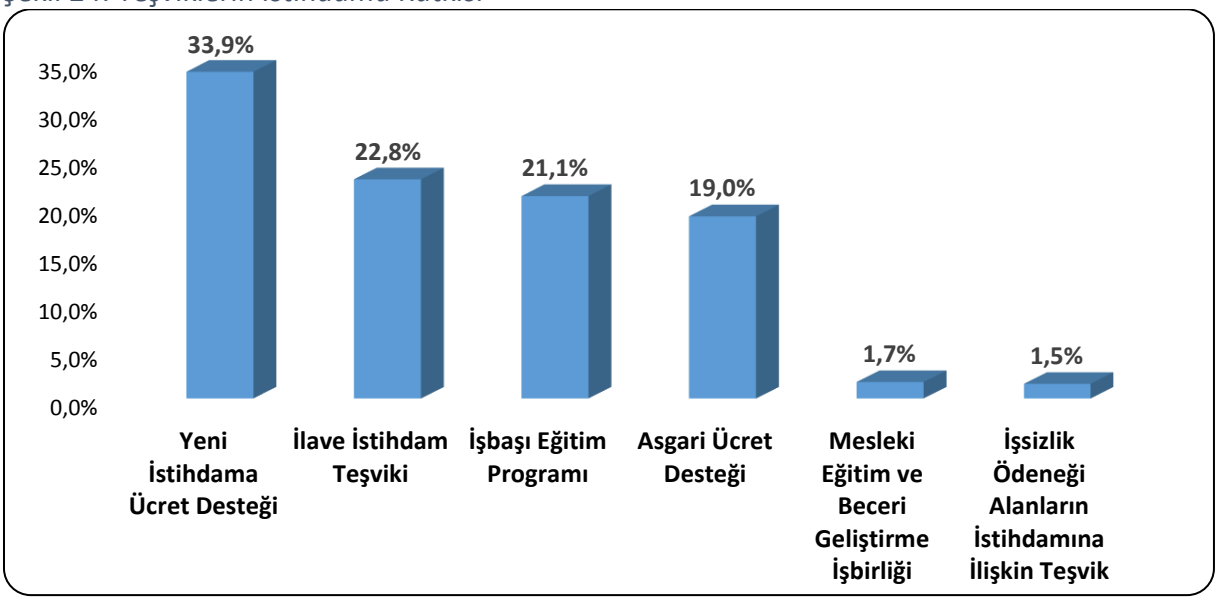

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin Yeni İstihdama Ücret Desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise İlave İstihdam Teşviki yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise İşsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

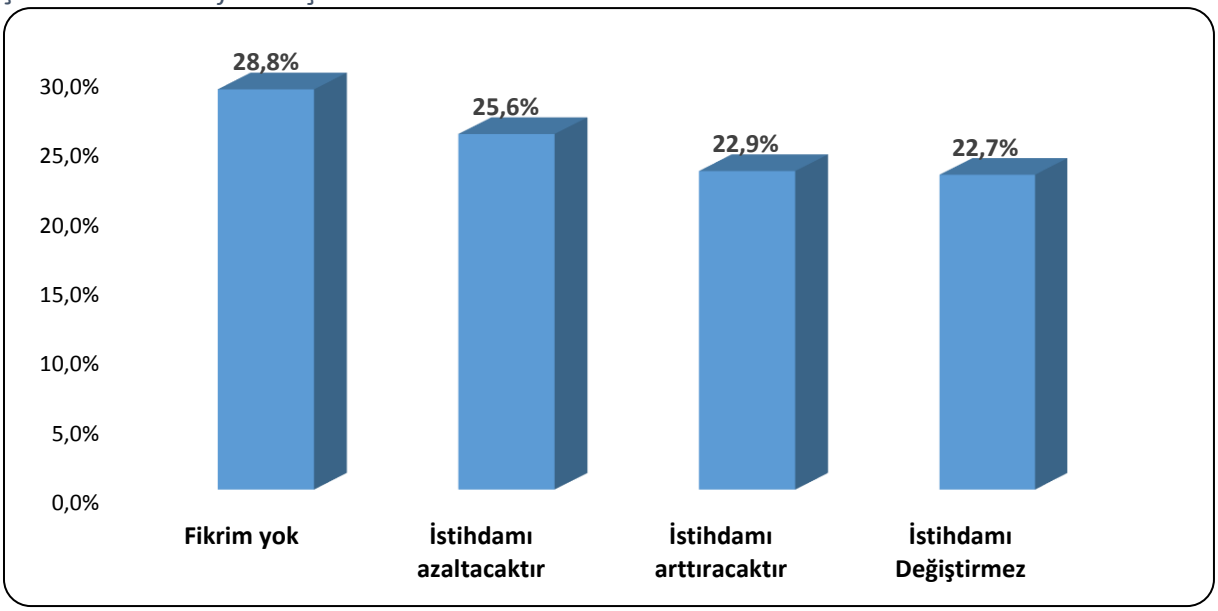

Kaynak: İPA 2019

Şanlıurfa ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 28,8'i istihdam hakkında fikrinin olmadığını beyan ederken, yüzde 25,6'sı ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 22,9'u teknolojik gelişmelerin istihdamı artıracağı görüşündeyken, yüzde 22,7'si ise istihdamı değiştirmez seçeneğini beyan etmiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Şanlıurfa ilinde; Eğitim, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri ve İmalat sektörlerinde ise işverenlerin üçte biri teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,2'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Şanlıurfa İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Şanlıurfa ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 16,3 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TRC2 (Şanlıurfa-Diyarbakır) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 18,6'tir.

Şanlıurfa ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Şanlıurfa'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Şanlıurfa ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 82,3'ü erkeklerden, sadece yüzde 17,7'si kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri ve Eğitim gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Şanlıurfa ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Şanlıurfa ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır. Şanlıurfa ilinde Dünya bankası projelerinin yoğun olarak düzenlenmesiyle birlikte kadın işe yerleştirme oranlarında artış görülmektedir.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında mesleki eğitim kurslarında 255 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 6 bin 299 kişi faydalanmıştır. Şanlıurfa ilinin yatırım teşviği kapsamına alınmasıyla beraber imalat ve bilişim sektörlerinde katılımcı sayılarında önemli artış olmuştur. Bunun neticesinin İİMEK kararlarının aktif işgücü programlarına yön vermesidir. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir artış söz konusudur. Buna rağmen kursiyer sayısında dalgalı bir seyir görülmektedir. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Kurumumuzun sunmuş olduğu teşvikler kapsamında İmalat ve Bilişim sektörlerinde katılımcı sayılarında artış meydana gelmiştir. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Şanlıurfa ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İmalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir. Şanlıurfa ilinde son yıllarda İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörünün ön plana çıkmasıyla hizmet sektöründe artış belirgin bir şekilde görülmektedir.

Şanlıurfa ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 62 işletmede 817 açık iş tespit edilmiştir. Şanlıurfa ilinde İmalat açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 817 kişilik açık işin yüzde 60'ına tekabül eden 496 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. Şanlıurfa ilinde imalat sektörünün faaliyetlerinin artmasıyla beraber açık işlerde belirgin bir artış

gözlenmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Toptan ve perakende ticaret sektörleridir.

Şanlıurfa ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 8,5'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şanlıurfa ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 55,2'dır.

Açık işlerin yüzde 63,3'ünde; işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "eğitim düzeyi önemli değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istemesi etkendir.

İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmamasından kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Şanlıurfa ilinde işletmelerin yüzde 15.9'u istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Şanlıurfa ilinde ise yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir.

Şanlıurfa ilindeki işverenlerin yüzde 33,9'u, istihdama en çok katkı sunan teşvikin Yeni İstihdama Ücret Desteği olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Şanlıurfa ilinde; Eğitim, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde işverenlerin yaklaşık üçte biri teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : …….. Unvanı :……

Tarih : …… Telefonu : ……

E-Posta :…… İmza/Kaşe : ……

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği.). Fiziki ve			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.